

Forslag til forskrift om utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling for kultiveringsformål

Fastsatt av Klima- og miljødepartementet den x.x.2025 med hjemmel i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. (lakse- og innlandsfiskloven) § 6 [nytt fjerde ledd], jf. [nytt delegeringsvedtak etter lakse- og innlandsfiskloven § 6 nytt fjerde ledd], § 10 andre ledd og § 37 femte ledd, jf. § 2 første ledd, første punktum, jf. delegeringsvedtak 27. november 1992 nr. 864, jf. delegeringsvedtak 27. oktober 2000 nr. 1074 og lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 30 andre ledd, jf. delegeringsvedtak 12. januar 2021 nr. 83.

Kapittel I. Formål og virkeområde

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å regulere utsetting av kunstig klekket fisk, edelkreps og elvemusling og flytting av fisk, edelkreps og elvemusling innen eller mellom vassdrag.

§ 2. Virkeområde og forholdet til annet regelverk

Forskriften gjelder utsetting i sjø og vassdrag av anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps (*Astacus astacus*) og elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), uansett livsstadium, for kultiveringsformål.

Forskriften gjelder på det norske fastland og, for anadrome laksefisk, også i norsk indre farvann.

Med unntak av utsetting etter § 4 andre ledd og § 8 tredje ledd, andre setning, gjelder forskriften utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling som har sitt opphav i den opprinnelige, lokale bestanden (stedegen stamme). Utsetting i sjø og vassdrag av organismer som ikke er av stedegen stamme, krever tillatelse etter forskrift 19. juni 2016 nr. 716 om fremmede organismer.

Forskriften gjelder ikke ved utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av etter akvakulturloven, og ved utsetting av fisk i kultiveringsanlegg i henhold til tillatelse etter forskrift 30. desember 1992 nr. 1232 om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps.

Kapittel II. Utsetting for kultiveringsformål

§ 3. Krav om tillatelse for utsetting for kultiveringsformål

Uten særskilt tillatelse er det forbudt å sette ut anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps og elvemusling for kultiveringsformål i sjø og vassdrag.

Det kreves likevel ikke tillatelse ved utsetting i vassdrag av anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps og elvemusling av stedegen stamme som gjøres i henhold til pålegg gitt med hjemmel i vassdragslovgivningen.

§ 4. Statsforvalterens myndighetsområde

Statsforvalteren kan gi tillatelse til utsetting av anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps og elvemusling av stedegen stamme

- a) i deler av vassdrag der går anadrome laksefisk, relikte laks, arter av innlandsfisk som er oppført i norsk rødliste for arter, edelkreps eller elvemusling
- b) i storørretlokaliteter med svært stor eller stor verdi
- c) i deler av vassdrag der det i tillegg er hjemmel til å gi pålegg om utsetting etter vassdragslovgivningen

Statsforvalteren kan også gi tillatelse til

- a) utsetting av anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps og elvemusling i vassdrag der den lokale bestanden er tapt
- b) flytting av anadrome laksefisk, innlandsfisk, edelkreps og elvemusling oppstrøms naturlig vandringshinder for vedkommende bestand
- c) utsetting av innlandsfisk i fisketomme vann i særlige tilfeller

Statsforvalteren kan også gi tillatelse til utsetting av anadrome laksefisk i sjøen.

Dersom statsforvalterens vedtak berører arter eller bestander som fylkeskommunen har forvaltningsansvar for, skal vedtaket fattes i samråd med fylkeskommunen.

§ 5. Fylkeskommunens myndighetsområde

Fylkeskommunen kan gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk der statsforvalteren ikke har myndighet etter § 4.

Dersom fylkeskommunens vedtak berører arter eller bestander som statsforvalteren har forvaltningsansvar for, skal vedtaket fattes i samråd med statsforvalteren.

§ 6. Krav til søknaden

Søknad om tillatelse til utsetting for kultiveringsformål skal rettes til ansvarlig myndighet og inneholde opplysninger om:

- a) tiltakshavers navn og annen kontaktinformasjon
- b) formålet med, og begrunnelsen for, planlagt utsetting
- c) art, stamme og antall individer det søkes tillatelse til utsetting av
- d) hvor utsettingsmaterialet skal hentes fra (produksjonssted eller fangststed)
- e) utsettingsmaterialets opprinnelse, kvalitet, livsstadium og alder
- f) utsettingsstedet: navn og kartreferanse, kjent biologisk mangfold, for eksempel rødlistede arter, forekomst av stedegne stammer av arten, tidligere utsettinger, produksjonsforholdene for arten og muligheten for alternative tiltak i form av biotopjusteringer og habitatrestaurering

- g) virkninger utsettingen kan ha for biologisk mangfold og planlagte tiltak for å forebygge risiko for uheldige følger for biologisk mangfold
- h) planlagt tidspunkt for utsetting
- i) opplysninger om berørte grunneiere og om disse har samtykket til utsetting

Ved søknad om utsetting av anadrome laksefisk skal det i tillegg legges ved en vassdragsvis kultiveringsplan, som skal inneholde følgende:

- a) en beskrivelse av vassdraget og bestandsutviklingen for arten som det søkes om tillatelse til utsetting av
- b) oversikt over undersøkelser som er utført for å identifisere eventuelle flaskehalser for bestanden og resultater av undersøkelsene
- c) en vurdering av aktuelle biotopjusterende og habitatrestaurerende tiltak
- d) en vurdering av utsettingsbehov
- e) en plan for fiskeutsettinger og et definert mål for utsettingene og eventuelle andre tiltak
- f) forslag til oppfølging og måling av effekt av tiltaket sett i forhold til målet
- g) en beskrivelse av hva som skal gjøres når målet med utsettingene/tiltaket er nådd

§ 7. Søknadsbehandlingen

Ansvarlig myndighet skal vurdere om søknaden oppfyller kravene som stilles i § 6.

Ved behandling av søknaden skal det særlig legges vekt på om utsettingen kan medføre risiko for uheldige følger for biologisk mangfold. De miljømessige og øvrige fordeler utsettingen kan ha, skal avveies mot ulempene. Produksjonsbegrensende faktorer og mulige, alternative tiltak, i form av biotopjusteringer og habitatrestaurering, skal vurderes før det eventuelt gis tillatelse til utsetting.

Det kan ikke gis tillatelse til utsetting dersom de miljømessige ulempene ved utsettingen overstiger de miljømessige fordelene. Det kan heller ikke gis tillatelse dersom det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

Det kan, som hovedregel, ikke gis tillatelse til utsetting av anadrome laksefisk, edelkreps og elvemusling som erstatning for manglende tilrettelegging for naturlig produksjon i vassdraget, eller for at fangsttrykket er for stort.

§ 8. Vilkår i utsettingstillatelsen

I utsettingstillatelsen skal det settes vilkår om:

- a) art, stamme og antall individer som kan settes ut
- b) hvor utsettingsmaterialet skal hentes fra (produksjonssted eller fangststed)
- c) utsettingsmaterialets opprinnelse, kvalitet, livsstadium og alder
- d) utsettingssted
- e) tidsrom for utsetting
- f) at tiltakshaver skal sende ansvarlig myndighet en rapport om hva som ble satt ut (art, stamme, individer, livsstadium) og eventuelt hvilke individer som er kryssset med hverandre

Ved utsetting av laks (*Salmo salar*) skal det, i tillegg, settes vilkår om at det kun skal brukes stamfisk eller flyttes fisk som ikke er oppdrettsfisk eller etterkommere av oppdrettsfisk, og som

har gjennomgått en opphavskontroll som avklarer dette før utsetting. I tillegg skal det, som hovedregel, settes vilkår om at der utsettingsmateriale hentes fra et kultiveringsanlegg, skal dette ligge i samme nedbørsfelt som der utsettingen skal skje. Fisk som settes ut skal være merket eller kunne spores genetisk.

Ved utsetting av innlandsfisk, skal det, der dette er mulig, settes vilkår om at det skal brukes fisk av stedegen stamme. Dersom dette ikke er mulig, kan det gis tillatelse til utsetting av innlandsfisk fra samme kultiveringssone som der utsettingen ønskes gjennomført.

Ved utsetting av innlandsfisk i fisketomme vann, skal det, som hovedregel, settes vilkår om at stamfisk eller fisk hentes fra ett eller noen få nærliggende vann som har tilnærmet de samme naturlige forhold som det vannet der utsettingen er planlagt.

Det kan også settes andre relevante vilkår.

Kapittel III. Avsluttende bestemmelser

§ 9. *Transport av fisk, edelkreps og elvemusling i og ved vassdrag*

Ansvarlig myndighet kan gi tillatelse til transport, i og ved vassdrag, av fisk, edelkreps og elvemusling som organet har gitt tillatelse til utsetting av.

§ 10. *Forholdet til matloven*

Utsetting etter denne forskriften skal skje innenfor de rammer og med de begrensinger som følger av matloven med forskrifter.

§ 11. *Klagemyndighet*

Miljødirektoratet behandler klager over enkeltvedtak som statsforvalteren og fylkeskommunen fatter etter denne forskriften.

§ 12. *Håndheving og sanksjoner*

Overtredelse av forskriften, eller vedtak fattet i medhold av forskriften, kan medføre overtredelsesgebyr eller straff etter lakse- og innlandsfiskloven §§ 48a og 49 og naturmangfoldloven §§ 74 og 75.

§ 13. *Ikrafttreden og oppheving av forskrift*

Forskriften trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves forskrift 11. november 1993 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål.

Enkeltvedtak om utsetting av fisk, edelkreps eller elvemusling for kultiveringsformål fastsatt med hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven § 10, gjelder inntil det blir fattet nytt vedtak av det organ som har myndighet etter denne forskriften.